

AŽURIRANE TABLICE/GRAFIKONI ZA 2014./2015. GODINU
KNJIGE:
BLAŽIĆ, H:
USPOREDNI POREZNI SUSTAVI – OPOREZIVANJE DOHOTKA I DOBITI

Nadopuna za web stranicu kolegija

Usporedni porezni sustavi

Diplomski studij, 1. i 2. godina

- tablice su označene istim rednim brojem kao u knjizi, s dodatnom oznakom „.4“ što označava četvrto objavljeno ažuriranje; ranija ažuriranja (za prethodne godine) dijeljena studentima tijekom predavanja

- tablice označene istim rednim brojem kao u knjizi, s dodatnom oznakom „.1“ označavaju prvo objavljeno ažuriranje (2009.g.) i još uvijek su aktualne

- tablice:

- Porez na dohodak prosječnog zaposlenog bez djece, 3 razine plaće, kao % bruto plaće (2014.g.)
- Doprinosi zaposlenih /posloprimaca i obvezna plaćanja prosječnog zaposlenog bez djece, 3 razine plaće, kao % bruto plaće (2014.g.)
- Porez na dohodak+doprinosi posloprimaca i prisilna plaćanja prosječnog zaposlenog bez djece, 3 razine plaće, kao % bruto plaće (2014.g.)
- Porezni klin (porez na dohodak+doprinosi posloprimaca i poslodavaca) kao % „troškova rada“ i klin obveznih plaćanja (kao % uvećanih troškova rada tj. ukupnog troška plaće) prosječnog zaposlenog bez djece, 3 razine plaće, 2014.g

ne nalaze se u tom obliku u knjizi, ali sadržajno odgovaraju originalnoj tablici i grafikonu u knjizi.

Tablica 8.1. : Porezno izuzete kamate i kapitalni dobici u tranzicijskim državama u 2009.¹

Dohoci	Kamate	Kapitalni dobici
Albanija	-	-
BiH	Državne obveznice, štedni, depoziti i tekući računi	-
Bugarska	Štedni računi kod banaka iz Bug. ili EEA, državni vrijed. papiri, drž. zajmovi i zajmovi garantirani od strane države, korporacijske obveznice	Dionice koje kotiraju na bugarskoj burzi ili u EEA
Crna Gora		Svi kapitalni dobici
Češka	-	Pokretnine, nekretnine (>5g, vlastiti dom>2g.)
Estonija	Primljene kamate kreditnih institucija iz Estonije i EEA ili EEA podružnica kreditnih institucija izvan EEA.	Prodaja dionica vezana za reorganizaciju, vlastiti dom, restitucija i privatizacija; kolibe ili vrtno kuće (>2 g), pokretnine
HRVATSKA	Štedni i tekući računi kod banaka i drugih štednih institucija i štednih zadruga, vrijednosni papiri	Svi, ali nekretnine koje nisu vlastiti dom i vlasnička prava (>3 g)
Latvija	Depoziti i investicije kod kreditnih institucija ili kreditnih zadruga registriranih u Latviji i EEA,	Svi, nekretnine (>1 g)
Litva	Državni i municipalni vrijednosni papiri, štedni programi regulirani od strane države, bankovni depoziti i oni kod ostalih štednih institucija, neki zajmovi i vrijednosni papiri ²	Stanovi/kuće i pripadajuća zemljišta u Litvi ili EEA (vlastiti dom >2g ili reinvestiranje), ostale nekretnine i registrirane pokretnine (>3g.), dionice (>1g.) ³ , ostali kap.dobici samo ako su ispod određenog limita
Mađarska	-	Nekretnine u određene uvjete ili prodaju radi odlaska u starački dom
Makedonija	-	Nekretnine (>3 g.)
Poljska	- ⁴	Nekretnine (ako je dobitak u 2 g. reinvestiran u nekretninu) u Poljskoj odnosno EEA ili Švicarskoj
Rumunjska	Depoziti po viđenju, terminski depoziti i tekući računi, državne i municipalne obveznice, stambena štednja, investicijski fondovi	Pokretnine (na nekretnine se umjesto poreza na kapitalnu dobit plaća od 2007. transferni porez), državne i municipalne obveznice, samo u 2009: svi vrij. Papiri kojima se trguje na rumunjskoj burzi
Slovačka	-	Vlastiti dom (>2 g.), ostale nekretnine (> 5 g.), pokretnine, dionice i ostali vrijednosni papiri do iznosa od 5x egzistencijalnog minimuma
Slovenija	Bankovni depoziti (do 1.000 EUR)	Nekretnine (vlastiti dom >3 g. i kupljenih prije 2002.), svi ostali jako dugoročni kapitalni dobici ⁵
Srbija	Štednja u domaćoj valuti i državne obveznice	Dobici reinvestirani u dom poreznog obveznika, imovina

		kupljena prije 2004., imovina prodana rođacima, samo u 2009: svi vrijednosni papiri

¹ Ovaj prikaz ne obuhvaća osiguranja štednog tipa (mirovinsko, životno); godine u zagradama označavaju minimalno razdoblje posjedovanja imovine da bi se ostvarilo porezno izuzeće oporezivanja kapitalne dobiti.

² Kamate na zajmove ako otplata zajma ne počinje ranije od 366 dana nakon njegova odobravanja (osim za zajmove dioničarima ili uposlenicima s kamatom iznad tržišne) i kamate na vrijednosne papire ukoliko se otplaćuju ne ranije od 366 dana nakon njihova izdavanja (osim vrijednosnih papira izdanih od strane poslodavca primatelja koji nose kamatu veću nego onu na slične vrijednosne papire).

³ Izuzeti su dobici od dionica kupljenih prije 1999., te dobici od ostalih dionica prodanih ne ranije od 366 dana prije kupnje ako porezni obveznik nije posjedovao više od 10% kapitala tog poslovnog subjekta u bilo koje vrijeme za vrijeme trogodišnjeg razdoblja do kraja porezne godine u kojoj je imao dionice.

⁴ Izuzeće ukinuto 2002., još uvijek na snazi za oročene bankovne štedne račune, državne (uključujući i municipalne) obveznice i udjele u investicijskim fondovima ostvarene/kupljene prije 2001.

⁵ 20% poreza po odbitku za oporezive kapitalne dobitke smanjuje se za 5% za svakih 5 godina posjedovanja imovine, što znači da imamo i izuzeće za sve dugoročne kapitalne dobitke (iznad 20 godina).

Izvor: IBFD, 2009, listopad/studeni (obradila autorica)

Tablica 9.4: Dualni porez na dohodak u nordijskim državama 2014.

	Norveška	Finska	Švedska	<i>Danska</i>	(Island)
% poreza na dohodak: ¹ - od kapitala - od rada	27, prije28 27-39 ²	30 i 33 ³ (16,55-22,5)- (48,3- 54,25) ⁴	30 31,99-56,99 ⁵	(34,58-39,88)- (41,5- 46,8) ⁶	20 (prije 18) ⁷ 37.37 – 46.27 ⁷
Stopa poreza na dobit	27,prije 28	20prije 24,5 i 26	22prije23 i28	24,5, prije 25	20(prije'11 18)
Ublažavanje/ukidanje dvostrukog oporezivanja dividendi	Ukidanje za normalnu % dobiti	Kotirane kompanije: ublažavanje; nekotirane: uglavnom ukidanje	NE – klasični sustav	Ublažavanje	NE – klasični sustav
Ublažavanje/ukidanje dv. oporezivanja kapitalnog dobitka od dionica	Ukidanje za normalnu % dobiti	NE	NE	NE	NE

Vlastiti dom:oporezov.: -imputirana najamnina -kapitalni dobitak	NE od '05 Nema pod.	NE NE	NE Odgoda ili samo 2/3	NE NE	NE NE
Nestandardne olakšice poreza na dohodak	Opsežne	Opsežne	Opsežne	Opsežne	Opsežne
Porez na neto bogatstvo	DA	Ukinut 2006.	Ukinut07/08	NE	NE(bio 09-14)

Izvor: IBFD, 2014, listopad/studeni (obradila autorica)

¹Uključuje i lokalne poreze (koji su značajni u nordijskim državama)

²Zajednički nacionalni i lokalni porez na dohodak od rada i kapitala po proporcionalnoj stopi od 27%. Dodatni nacionalni porez na dohodak od rada po progresivnoj stopi primjenjuje se na bruto osnovicu, tj. na dohodak od rada bez umanjenja za standardne i nestandardne olakšice.

³Do 2012. **dohodak od kapitala** se oporezivao po **proporcionalnoj stopi od 28%**, nakon toga su uvedene stope od 30 i 32, te je 2015. gornja stopa povećana na 33%.

⁴ Na dohodak od rada primjenjuje se nacionalni porez po progresivnoj stopi od 6,5-31,75 (uz nulti prvi razred odnosno izuzeće za najniže dohotke), te dodatni lokalni porez na dohodak od rada po proporcionalnoj stopi - stopa varira prema lokalnim jedinicama od 16,55-22,5% (za Helsinki, npr., iznosi 18,5%).

⁵Nacionalni porez na dohodak od kapitala po proporcionalnoj stopi, a na dohodak od rada po progresivnoj (s nultim razredom, tj. 0, 20 i 25%). Dodatni lokalni porez na dohodak varira prema lokalnim jedinicama (npr. Štokholm 29,78%) - u prosjeku iznosi 31,99% (to je i najniža stopa za dohodak od rada s obzirom na nulti prvi razred nacionalnog poreza). Prosjek korišten kod izračuna u tablici.

⁶Dohodak od rada i dohodak od kapitala (s izuzetkom dohotka od dionica: dividendi i kapitalnih dobitaka) oporezuju se progresivnim stopama nacionalnog poreza (8,08 i 15% - osnovica za posljednju stopu uvećava se za neke doprinose mirovinskog osiguranja). Osim njih primjenjuju se i ostali proporcionalni porezi. S ukinućem županija umjesto županijskog poreza na dohodak plaća se nacionalni prirez, koji se u Danskoj zove «zdravstveni doprinos» od 4% (5% u 2014 i 6% u 2013.). Municipalni porez na dohodak varira prema lokalnim jedinicama od 22,5 do 27,8% (Kopenhagen-23,8%). Zajedno s zdravstvenim doprinosom prosječno opterećenje iznosi 28,9. Ukupno porezno opterećenje svih poreza ne može prijeći 51,7%, tj. ukoliko prelazi, alikvotno se smanjuje najviša marginalna stopa nacionalnog poreza od 15%.

⁷Niži iznosi kamata (ispod 125,000 ISK) su izuzeti od oporezivanja. Fizičke osobe koje ostvaruju dohodak od rada oporezovane su po progresivnim stopama (od 22,9 do 31,8%). One na taj dohodak plaćaju i lokalni porez na dohodak od prosječno 14,44%.

Ukoliko razne dohotke od kapitala ostvaruje osoba koja obavlja samostalnu djelatnost, i na njih se obračunava lokalni porez na dohodak, koji se, kao što je već istaknuto, u pravilu obračunava samo na dohodak od rada.

Tablica 10.4: Flat tax u nekim tranzicijskim državama (2015)

	God. uvedenj a	Stopa (%)	Osnovna osobna olakšica	Izuzeti dohoci od kapitala	Doprinosi posloprimaca odbitni	Nestandardne porezne olakšice	Stopa poreza na dobit (%)
BIH: Fed.	2009	10 (+1% doprinosa solidarnosti za doh. od rada)	Odbitak	Dividende, većina kamata	DA	Neke	10
Bjelorusi-ja	2009	13 (2012. 12) (16) (15) za samostal. djelatnost)	Odbitak (ne za visoke dohotke)	Većina kamata, kapitalni dobici od nekretnina	?	Neke	18 (2013: 24, 2012. 18; prije isto 24)
Bugarska	2008	10 (15 za samost. djel.)	-	Većina kamata, neki kapitalni dobici	DA	Mnoge	10
Češka	2008	15 + 7% prireza na visoke doh. od rada	Porezni kredit (wastable)	Samo dugoročni kapitalni dobici od nekretnina	NE	Neke	19
Estonija	1994	20 (21 prije 2015.)	Odbitak	Neke kamate, neki kapitalni dobici, dividende	Nema doprinosa posloprimaca (samo poslod.)	Mnoge	20 (prije 2015. 12), samo za raspoređenu dobit
Gruzija	2005	20 (5 za kamate i dividende)	- (2013/14 odbitak za niske dohotke)	Dugoročni kapitalni dobici od nekretnina	Nema nikakvih doprinosa	-	15

Latvija	1995	23 (24 u 2014. i 22 u 2016)	Odbitak	Kamate na državne i lokalne obveznice i dugoročni kapit. dobiti na vlastiti dom	DA	Neke	15
Litva	1994	15 (20 na dividende, 5 na doh. od samostalne djelatnosti)	Odbitak samo za plaće – pada s rastom plaće i ukida se za visoke	Većina kamata, dugoročni kapitalni dobiti	NE	Mnoge	15
Mađar-ska	2011	16	- (prije: por.kredit)	-	?	Porezni krediti zamijenjeni transferima	10 i 19
Makedo-nija	2007	10	Odbitak	30% kapitalnih dobitaka; dugoročni kapitalni dobiti od nekretnina	DA	-	10 (prije 2015. samo na raspor. dobit)
Crna Gora	2007	9 , privremeno i stopa od 13 za više plaće	-	-	NE	-	9
Rumunj-ska	2005	16	Odbitak samo za plaće – pada s rastom plaće i ukida se za visoke	Neki kapitalni dobiti, neke kamate	DA	Samo za dobrovoljne mirovinske doprinose	16
Rusija	2001	13	-	Neke kamate, neki kapitalni dobiti	Nema doprinosa posloprimaca	Mnoge	20

ZEMLJE KOJE SU UKINULE FLAT TAX:

Albanija	2008-2014	10 (od 2014.: 0, 13 i 23)		-			15
Slovačka	2004-2013	19 (od 2013.: 19 i 25)					22 (2013 23, do 2012 19)
Srbija²	2003-2006	10 (od 2007.: 10 i 15)					15 (prije '12 10)
Ukrajina	2004-2011	15 (od 2011.: 15 i 20)					18 (prije 2014: 19, još prije 25)

Tablica 11.4: Porezne stope za dohodak od (nesamostalnog) rada u dosadašnjim članicama EU-a u 2015.*

	Stope (%)	Σ Max.
Austrija	0, 36.5, 43.2143, 50	50
Belgija	25, 30, 40, 45, 50 (+lokalni prirez 0-8.9; ϕ 7-7.5)	ϕ 53.7
Danska	8.08 (prije 6.83 , 5 i 4),15 (+lokalni porez+nacionalni prirez ϕ 28,9) U Danskoj se ovome dodaje doprinos , koji se tamo službeno smatra porezom – ovdje nije obuhvaćeno (tretirano kao doprinos soc. osig.)	ϕ 43.9 <
Finska	0, 6.5, 17.5, 21.5, 29.75, 31.75 (dodano 2013) (+ lokalni porez 16. 55-22,5 >; Helsinki 18.5)	Helsinki 51.1
Francuska	0, 14, 30, 41, 45 (dodano 2013.; 2015. ukinuta 2.stopa od 5,5) (+ od 2011: 3% i 4% izuzetni doprinos za visoke dohotke + socijalni porezi Σ8% ; obračunavaju se na <osnovicu, djelomično odbitni)	50.3 54.5
Njemačka	0, 14, 23.97, 42, 45 – složene tablice za granične stope (+5.5 prirez solidarnosti)	47.5
Grčka	22, 32, 42 (+od 2011:doprinos solidarnosti:0-8,prije 2015. 0-4)	50>
Irska	20, 41 (+ socijalna naknada (bivši namet na dohodak): 2, 4, 7)	48
Italija	23, 27, 38, 41, 43(+regionalni prirez 1,23–3.333 (2.33 u 2014) > + lokalni prirez 0-0.9) + 2012-2016: 3% prireza za najviše doh.	Cca. 48-50
Luksemburg	0, 8, 10, 12, 14, 16, 18, 20, 22, 24, 26, 28, 30, 32, 34, 36, 38, 39, 40 (dodano 2013) + 7 i 9 (u 2012. 4i6) prireza za zapošljavanje	43.6
Nizozemska	36.5 >, 42, 52 (prve 2 stope uključuju doprinos za nacionalno socijalno osiguranje)	52
Portugal	14.50, 28.50, 37, 45, 48 – u odnosu na 2012 stope presložene i zadnja povećana (+ specijalna stopa od 60% na neopravdano povećanje bogatstva > 100.000 EUR- nije tu obuhvaćena) + 2012./2013. prirez (porez solidarnosti) koji plaćaju samo viši dohoci od 2.5% i 5% + 3,5% izvanrednog prireza	56,5

	(uvedeno 2013, prošireno i na 2014. bilo i 2011.)	
Španjolska	19.5 (novi razred/stopa u 2015.) 24.5, 30.5, 38.5, 46 (umjesto 43.44 i 45 u 2014.), (dodatni prirezi ukinuti 2015.)	46<
Švedska	0, 20, 25 (+ lokalni porez - ϕ 31.99%)	ϕ 56.99
UK	20, 40, 45 (uslijed krize stopa bila povećana na 50, a 2013. smanjena – izlazak iz krize)	45

* Podaci u zagradama uključuju različite lokalne, regionalne i ostale proporcionalne poreze na dohodak/prireze u rasponu («od-do» odnosno prosjeku « ϕ »); podatak u zadnjem stupcu je ukupna najviša službena (statutarna) marginalna stopa uglavnom prema EC ili OECD, crveno označeni noviji podaci (reakcija na ekonomsku krizu i objašnjeni), ako nisu označene samo promjene u na prethodnu godinu $\diamond$; crveno označen podatak u zadnjem stupcu označava promjenu u 2014. u odnosu za 2013. sa smjerom promjene

Izvor: IBFD, 2014. (obradila autorica), EC: Taxation trends in the EU, 2014; OECD: OECD Tax Database, 2014

Tablica 12.4: Porezne stope za dohodak od (nesamostalnog) rada u EU 13 i državama regije u 2015.

	<i>Stope (%)</i>
Albanija	0,13,23 (prije 2014. 10)
BiH	10
Bugarska	10
Crna Gora	9 (i 13 ali privremeno)
Češka	15
Estonija	20 (21 prije 2015.)
HRVATSKA	12, 25, 40 (+ lokalni prirez)
Kosovo	0, 4, 8, 10
Latvija	23 (2014.: 24, 2012.: 25, ranije 26)
Litva	15
Mađarska	16 (od 2011, prije više stopa)
Makedonija	10
Poljska	0, 18, 32
Rumunjska	16
Slovačka	19 i 25 (prije 2013: 19)
Slovenija	16, 27, 41, 50 (dodano 2013.)
Srbija	(Izuzetće: čak 3xØplaće) 10, 15

Izvor: IBFD, 2015. (obradila autorica)

- Reforma još od sredine 80-tih → :

širenje osnovice + < **najviših marginalnih %**

- razvijene zemlje → srednje razvijene zemlje → nerazvijene z.
- uzorak 189 zemalja: **Φ najviša marg. %:**
1981 → 2005: **62 → 36**

Tablica 1. **Porez na dohodak** prosječnog zaposlenog bez djece 3 razine plaće; kao % bruto plaće 2014

ZEMLJA	67%	100%	167%
Australija	17,8	23,4	29,4
Austrija	10,6	16,5	23,1
Belgija	22,0	28,3	35,2
Kanada	11,8	15,6	22,1
Čile	0,0	0,0	0,9
Češka	8,2	12,1	15,3
Danska	32,8	35,6	42,0
Estonija	16,2	17,1	18,8
Finska	16,9	22,6	29,8
Francuska	12,6	14,6	20,9
Njemačka	14,1	19,1	27,6
Grčka	2,9	8,1	18,5
Mađarska	16,0	16,0	16,0
Island	23,1	28,1	33,0
Irska	9,8	16,5	29,1
Izrael	4,4	8,8	16,0
Italija	14,4	22,1	29,4
Japan	6,1	7,6	12,9
Koreja	2,2	5,0	9,0
Luksemburg	9,6	17,6	25,4
Meksiko	1,6	8,7	13,2
Nizozemska	5,4	16,1	8,6
Novi Zeland	13,4	17,2	23,1
Norveška	17,1	20,6	27,0

Poljska	6,0	7,0	7,7
Portugal	8,5	16,3	24,2
Slovačka	6,0	9,5	12,3
Slovenija	6,6	11,1	15,5
Španjolska	12,2	16,6	22,5
Švedska	14,8	17,4	30,4
Švicarska	8,2	11,1	16,1
Turska	9,8	12,4	16,5
UK	11,6	14,4	22,6
SAD	14,1	17,2	23,0
<i>Neponderirani prosjek</i>			
OECD	11,4	15,6	21,7
OECD:EU 21	12,2	17,0	23,6
HRVATSKA 2009. (Rijeka: 6,25% prireza)	8,8	11,5	17,7
HRVATSKA kraj 2010)	5,9	8,6	14,1
HRVATSKA 2012.(1.3.→), Prirez 12%*	4,9	9,9	14,9
HRVATSKA 2013.	5,06	10,34	15,18
HRVATSKA (02.2015.,> Prirez 15%)	4,20	9,27	14,88

* na prosječnu plaću za 2012 (7.498,65 kn) primijenjen sustav od 1.3. 2012. (povećan osobni odbitak, ali i sužen 1. razred)

2014.-osobni odbitak- 2200 kn; -doprinos za zdravstveno osiguranje (od 1.4.: - 15 %)

2015.-osobni odbitak-2600 kn, proširen 2. razred; -doprinos za zdravstveno osiguranje- 15%

Tablica 2. **Doprinosi posloprimaca** poreznog karaktera *i sva obvezna plaćanja posloprimaca (osim poreza na dohodak)* prosječnog zaposlenog bez djece (za 3 razine plaće) kao % bruto plaće, 2014

ZEMLJA	DOPRINOSI POREZNOG KARAKTERA			SVA OBVEZNA PLAĆANJA (bez poreza na dohodak – 2012.)		
	67%	100%	167%	67%	100%	167%
Australija	0,0	0,0	0,0			
Austrija	18,1	18,1	16,1			
Belgija	13,9	14,0	14,0			
Kanada	7,2	7,7	4,9			
Čile	7,0	7,0	7,0			
Češka	11,0	11,0	11,0			
Danska	4,1	2,8	1,7			
Estonija	2,0	2,0	2,0			
Finska	7,9	8,0	8,1			
Francuska	13,1	13,4	13,4			
Njemačka	20,4	20,4	16,2			
Grčka	16,0	16,0	16,0			
Mađarska	18,5	18,5	18,5			
Island	0,6	0,4	0,2			
Irska	4,0	4,0	4,0			
Izrael	5,6	7,7	9,5			
Italija	9,5	9,5	9,6			
Japan	14,1	14,1	13,4			
Koreja	8,3	8,3	7,2			
Luksemburg	12,2	12,3	12,4			

Meksiko	1,3	1,4	1,5			
Nizozemska	20,0	15,3	10,7			
Novi Zeland	0,0	0,0	0,0			
Norveška	8,2	8,2	8,2			
Poljska	17,8	17,8	17,8			
Portugal	11,0	11,0	11,0			
Slovačka	13,4	13,4	13,2			
Slovenija	22,1	22,1	22,1			
Španjolska	6,4	6,4	5,8			
Švedska	7,0	7,0	4,7			
Švicarska	6,3	6,3	6,2			
Turska	15,0	15,0	15,0			
UK	8,0	9,3	7,4			
SAD	7,7	7,7	7,7			
Neponderirani prosjek						
OECD	10,0	9,9	9,3	11,4	11,3	10,6
EU 21 2012	12,3	11,0	12,3	12,6	12,3	11,5
HRVATSKA 2009/10/11/12	15,0	15,0	15,0	20,0	20,0	20,0
HRVATSKA2013.	15,00	15,00	15,00	20,00	20,00	20,00
HRVATSKA(2015.)	15,00	15,00	15,00	20,00	20,00	20,00

Tablica 3. **Porez na dohodak + doprinosi posloprimaca** poreznog karaktera *i sva obvezna plaćanja posloprimaca* za prosječnog zaposlenog bez djece 3 razine plaće; kao % bruto plaće, 2014

ZEMLJA	POREZ NA DOHODAK + DOPRINOSI POREZNOG KARAKTERA			SVA OBVEZNA PLAĆANJA (2012.)		
	67%	100%	167%	67%	100%	167%
Australija	17,8	23,4	29,4			
Austrija	28,7	34,6	39,2			
Belgija	35,9	42,3	49,2			
Kanada	17,9	23,3	27,1			
Čile	7,0	7,0	7,9			
<i>Češka</i>	19,2	23,1	26,3			
Danska	36,5	38,1	43,6			
Estonija	18,0	19,7	20,8			
Finska	23,8	30,7	37,8			
Francuska	26,7	28,7	34,2			
Njemačka	34,6	39,5	43,8			
Grčka	18,9	24,9	34,4			
<i>Mađarska</i>	34,5	34,5	34,5			
Island	23,7	28,5	33,3			
Irska	13,8	20,5	33,1			
Izrael	10,0	16,5	25,4			
Italija	23,9	31,6	39,0			
Japan	20,2	21,7	25,5			
Koreja	10,6	13,0	16,2			
Luksemburg	21,8	29,9	37,8			

Meksiko	2,9	10,0	14,7			
Nizozemska	25,4	31,4	39,3			
Novi Zeland	13,4	17,7	23,1			
Norveška	25,3	28,8	32,5			
Poljska	23,9	24,8	25,5			
Portugal	19,5	27,3	35,0			
Slovačka	19,4	22,9	25,7			
Slovenija	28,7	33,2	37,6			
Španjolska	18,5	23,0	28,7			
Švedska	22,8	24,4	35,1			
Švicarska	14,4	17,4	22,3			
Turska	24,8	27,4	31,5			
UK	19,6	23,7	30,0			
SAD	21,7	24,8	30,6			
Neponderirani prosjek						
OECD	21,3	25,5	31,0	22,6	26,7	32,0
OECD:EU 21	24,4	29,0	34,8	25,0	29,6	35,8
HRVATSKA 09 (Rijeka 6,25%)	23,8	26,5	32,7	28,8	31,5	37,7
HRVATSKA kraj2010	20,9	23,6	29,1	25,9	28,6	34,1
HRVATSKA* 2012.(1.3.→), Rijeka 12%	19,8	24,9	29,9	24,9	29,9	34,9
HRVATSKA 2013.	20,06	25,34	30,18	25,06	30,34	35,18
HRVATSKA (02.2015.,> Rijeka 15%)	19,20	24,27	29,88	24,20	29,27	34,88

* na prosječnu plaću za 2012 (7.498,65 kn) primijenjen sustav od 1.3. 2012.

Tablica 4: **Porezni klin** (porez na dohodak + doprinosi posloprimaca i poslodavaca) kao % troškova rada i **klin obveznih plaćanja** (kao % uvećanih troškova rada, tj. ukupnog troška plaće) za prosječnog zaposlenog bez djece (uključivo i za 3 razine plaće), 2014

ZEMLJA	POREZNI KLIN			KLIN OBVEZNIH PLAĆANJA (2012.)		
	67%	100%	167%	67%	100%	167%
Australija	22,4	27,7	33,4			
Austrija	44,8	49,4	52,0			
Belgija	49,9	55,6	60,8			
Kanada	26,5	31,5	33,3			
Čile	7,0	7,0	7,9			
Češka	39,7	42,6	45,0			
Danska	36,4	38,1	43,6			
Estonija	39,0	40,0	40,9			
Finska	38,4	43,9	49,7			
Francuska	45,2	48,4	54,3			
Njemačka	45,1	49,3	51,3			
Grčka	35,7	40,4	48,0			
Mađarska	49,0	49,0	49,0			
Island	29,1	33,5	38,0			
Irska	22,1	28,2	39,6			
Izrael	13,7	20,5	29,5			
Italija	42,4	48,2	53,8			
Japan	30,5	31,9	34,7			
Koreja	18,9	21,5	23,2			
Luksemburg	30,4	37,6	44,6			

Meksiko	14,7	19,5	22,5			
Nizozemska	32,1	37,7	43,1			
Novi Zeland	13,4	17,2	23,1			
Norveška	33,9	37,0	42,6			
Poljska	34,8	35,6	36,2			
Portugal	35,0	41,2	47,5			
Slovačka	38,6	41,2	43,3			
Slovenija	38,5	42,5	45,3			
Španjolska	37,3	40,7	45,0			
Švedska	40,5	42,5	50,6			
Švicarska	19,5	22,2	26,8			
Turska	36,0	38,2	41,7			
UK	26,4	31,1	37,5			
SAD	29,4	31,5	36,3			
Neponderirani prosjek						
OECD	32,2	36,0	40,4	35,0	38,5	42,7
OECD:EU21	38,2	42,1	46,8	39,5	43,4	48,4
HRVATSKA 2009 (Rijeka,6,25%)	35,0	37,3	42,5	39,2	41,6	46,8
HRVATSKA kraj 2010.	32,5	34,8	39,5	36,8	39,1	43,8
HRVATSKA 2012.(1.3.→)*doprinosi za zdrav. 15%, Rijeka 12%	31,6	35,9	40,2	35,9	40,2	44,5
HRVATSKA 2012.(1.5.→)* doprinosi za zdrav. 13%	30,4	34,8	39,2	34,8	39,2	43,5
HRVATSKA 2013. * doprinosi za zdrav.13%	30,61	35,19	39,39	34,95	39,53	43,69
HRVATSKA (02.2015.,> Rijeka 15%)* doprinosi za zdravstveno 15% od	31,06	35,38	40,08	35,32	39,65	44,35

1.4.2014.						

Tablica 15a.3. Nestandardne olakšice u EU-15 2006. – 2011.

	God.	Dobrov. dopr. za mir. osig.	Premije životnog osigur.	Zdravstveni troškovi	Troškovi putovanja na posao	Donacije	Pasivne kamate	Ostalo
Austrija	2006.	-	PO(G) p.u.	O za izuzetno visoke troškove (VD)	FK+O za veće udaljenosti (O ovisi o veličini puta)	-	PO (G) p.u.	PO(G) za novoizdane dionice p.u., O za izuzetno visoke obrazovne troškove (VD), FO za školovanje djeteta izvan mjesta stanovanja
	2011.	-	PO(G) p.u.	O za izuzetno visoke troškove (VD)	FK+O za veće udaljenosti (O ovisi o veličini puta)	PO (G, VD)	PO (G) p.u.	PO(G) za novoizdane dionice p.u., O za izuzetno visoke obrazovne troškove (VD), FO za školovanje djeteta izvan mjesta stanovanja
Belgija	2006.	DK (G)	DK (G)	-	-	<u>DO (80%)</u>	PO – hipotekame kamate za vlastiti dom (G)	DK za kupnje dionica (G) od strane zaposlenih, DK (G) za otplatu hipotekamog kredita, DK za gradnju/održavanje/kupnju stana za uštedu energije, DK (G) za automobile s manjom emisijom štetnih tvari i obveznice (venture capital)
	2011.	DK (G)	DK (G)	-	-	FO	PO – hipotekame za vlastiti dom (G)	DK za kupnje dionica (G) od strane zaposlenih, DK (G) za otplatu hipotekamog kredita, DK za uštedu energije kod gradnje/održavanja/kupnje stana, DK (G) za el. automobile i obveznice (venture capital)
Danska	2006.	PO (G)	PO	-	PO	PO (G donja i G)	<u>FO</u>	DO (iznad donje G) za troškove povezane s poslom
	2011.	PO (G)	PO	-	PO	PO (G donja i G)	DO (G)	DO (iznad donje G) za troškove povezane s poslom
Finska	2006.	PO (G)	-	Vidi zadnju kolonu	PO (G gornja i donja)	-	PO	PO(G) za «smanjenje sposobnosti plaćanja poreza» (bolest, nezaposlenost, plaćanje alimentacije.); DK (G) za održavanje nekretnina, PO za troškove povezane s poslom (ili paušalni odbitak), <i>PO za sindikalne članarine</i>
	2011.	PO (G)	-	Vidi zadnju kolonu	PO (G gornja i donja)	O (G donja i G) za visoko obrazov.	PO	PO(G) za «smanjenje sposobnosti plaćanja poreza» (bolest, nezaposlenost, uzdržavanje); PO za troškove povezane s poslom (ili paušalni odbitak) FO za iznajmljeni stan zbog udaljenog radnog mjesta , DK (G) za održavanje nekretnina,
Francuska	2006.	PO (G)	-	-	PO troškovi preseljenja	DK (G;VD)	<u>PO (G) za inv. u nekostrane kompanije</u>	<u>PO (G) za gubitke na određenim dionicama</u> , PO za direktne investicije u francuske kolonije, PO(G) za članarine u udrugama, DK(G) za ulaganja u određene dionice, DK(G) za kućanske uređaje koji štede energiju, FK za troškove obrazovanja djece (visina ovisi o vrsti obrazovne institucije)
	2011.	PO (G, VD)	-	-	PO troškovi preseljenja	DK (G;VD)	DK(G) za vlastiti dom, > kod ušteda energije	PO za direktne investicije u francuske kolonije, PO(G) za članarine u udrugama, DK(G) za ulaganja u dionice MSP-a i inovativnih ih inv. fondova, DK(G) za kućanske uređaje koji štede energiju, FK za troškove obrazovanja djece (visina ovisi o vrsti obrazovne institucije)
Njemačka	2006.	DO(G)	DO(G)	PO (donja G)	FO prema km (G) ili PO; PO i za troškove preseljenja	PO (G) ili (G,VD) ovisi o vrsti don., DK za don.pol. strank.	PO ili FO	FO za troškove stručnog obrazovanja djece, PO (G) za studij ili prvo stručno obrazovanje, PO za crkveni porez
	2011.	DO(G)	DO(G)	PO (donja G)	FO prema km (G) ili PO;	PO (G) ili (G,VD)	PO ili FO	PO (G) za studij ili prvo stručno obrazovanje, PO za crkveni porez, FO za troškove

					PO i za troškove preseljenja	ovisi o vrsti don., DK za don.pol. strank..		stručnog obrazovanja djece,
Grčka	2006.	-	PO(G)	DK (G)	-	PO(G, VD za neke)	DK za hip. kamate (G s obzirom na broj m ²)	DK (G) za podstanare, DK (G) za troškove obrazovanja por. obveznika i djece, DK (G) za ulaganja u inv.dioničke fondove grčkih dionica, DK (G) za ek. prihvatljivije izvore energije kućanstava
	2011.	-	PO(G)	DK (G)	-	PO(G, VD za neke)	DK za hip. kamate (G s obzirom na broj m ²)	DK (G) za podstanare, DK (G) za troškove obrazovanja por. obveznika i djece, DK (G) za ulaganja u inv.dioničke fondove grčkih dionica, DK (G) za ek. prihvatljivije izvore energije kućanstava
Italija	2006.	-	DK (G)	DK(G donja), DK(G) za dobr. zdr. osig	-	-	DK (G) za hipot. kte na vlastiti dom	DK (G) za troškove obrazovanja
	2011.	PO (G)	DK (G)	DK(G donja), PO za troškove pomoći invalidu, DK(G) za dobr. zdr. osig	-	PO(G), DO/PO (G)	DK (G) za hipot. kte na vlastiti dom	DK (G) za troškove obrazovanja, DK (G) za agenta za nekretnine, DK(G) (VD) za niske dohotke, DK (G) za troškove obnavljanja doma
Luksemburg	2006.	PO (G, ovisi o godinama života)	PO(G)	PO (donja G,VD), PO (G) za dobr. zdr. osig	FO (prema km-G)	PO(G/G,VD)	PO (G) osim hipotekar.	PO (G) za troškove obrazovanja djece, PO (G) za stambenu štednju, PO (G) za premije osig. od štetnog događaja
	2011.	PO (G, ovisi o godinama života)	PO(G)	PO (donja G,VD), PO (G) dobr. zdr. osig. PO(donja G, VD) za pomoć invalidu	FO (prema km-G)	PO(G/G,VD)	PO (G) osim hipotekar.	PO (G) za troškove obrazovanja djece, PO (G) za stambenu štednju, PO (G) za premije osig. od štetnog događaja
Nizozemska	2006.	PO	-	<u>PO (G donja ili G, VD)-uključeni dopr. za zdravstveno osiguranje</u>	FO (prema km-G)	PO (G i G donja ili G,VD)	PO hip. kte. vlastiti dom	PO za troškove obrazovanja
	2011.	PO	-	<u>PO (G donja)</u>	FO (prema km-G)	PO (G i G donja ili G,VD)	PO hip. kte. vlastiti dom	PO za troškove obrazovanja
Portug	2006.	DK (G prema starosti)	<u>DK (G)</u>	DK(G) i za zdravstveno osiguranje	-	DK (G,VD)	DK (G) hip.kte	DK (G) za troškove obrazovanja, DK (G) za najamninu/ <u>amortizaciju</u> , DK (G) za inv. u opremu na obnovljivu energiju i <u>kompiutere</u> ; 150% <u>O za sindikalne članarine</u> (G,VD)
	2011.	DK (G)		DK(G, VD) i za	-	DK (G,VD)	DK (G, VD)	DK (G, VD) za troškove obrazovanja, DK (G, VD) za najamninu, DK (G, VD) za

		prema starosti + VD)		zdravstveno osiguranje			hip.kte	inv. u opremu na obnovljivu energiju; 150% O za sindikalne članarine (G,VD), DK (G,VD) za ulaganja u drž. obv.
Španjolsk	2006.	PO (G)	<u>PO (G)</u>	-	<u>PO</u>	DK	Zadnji stupac	DK (G) za otplate hip.duga i kupnju/održ. stana, PO za članarine sindikatu i prof. udrugama
	2011.	PO (G)	<u>PO</u>	-	> paušalna ol. za plaću, ako je radno mjesto u drugom gradu	DK	Vidi zadnji stupac	DK (G) za troškove kupnje/održ. stana, PO za članarine sindikatu i prof. udrugama, PO za različite oblike osiguranja
Švedska	2006.	<u>PO (G)</u>	-	-	<u>PO (G donja)</u> , PO za preseljenje	-	PO	-
	2011.	<u>PO</u>	-	-	<u>PO</u> i PO za preseljenje	-	PO	PO (G donja) za administrativni troškove povezane s stjecanjem dohoda od kapitala, DO (G) za usluge izgradnje i održavanja doma
UK	2006.	PO (G)	-	-	-	PO	PO za inv. u dionice	PO za troškove povezane s poslom, PO za troškove obrazovanja; PO (G) za štedne račune, O (tj.K) za inv. u dionice kvalificiranih kompanija ili inv. fondove
	2011.	PO (G)	-	-	-	PO	PO za kredite i vlasničke udjele	PO za troškove povezane s poslom, PO za troškove obrazovanja; PO (G) za štedne račune, O za inv. u dionice kvalificiranih kompanija ili inv. fondove

Legenda:

O – odbitak (od porezne osnovice); FO – fiksni odbitak; DO - djelomični odbitak; PO – potpuni odbitak

K – porezni kredit (odbitak od porezne obveze); F - fiksni, D - djelomični (dio troškova); % kredit kao postotak dohotka; «non wastable» - kredit se ne gubi ako je veći od porezne obveze (razlika se isplaćuje kao transfer)

G – postojanje gornje granice za olakšice (iznad te granice olakšica se ne priznaje)

---(VD) – oznaka za povezanost (1) olakšice ili (2) gornje granice s visinom dohotka, u prvom slučaju (1) obrnuta proporcionalnost (manji dohodak, veća olakšica), u drugom (2) gornja granica određena postotkom dohotka

p.u. – postupno ukidanje (phasing out) – olakšica se postepeno ukida s rastom dohotka

Podebljano označene nove olakšice u 2011 u odnosu na 2006 (kao i njihove promjene – novi elementi modifikacija – vidi pod: modifikacije)

Kosim slovima i podcrtano označene ukinute olakšice

Modifikacije postojećih olakšica (2006 prema 2011) osjenčane

DETALJNIJE OBJAŠNJENJE OZNAKA:

Usporedna analiza nastoji što je moguće detaljnije predstaviti sve elemente olakšica. Stoga se uz oznake odbitaka od osnovice (O) i poreznih kredita (K) tj. odbitaka od poreza stavljaju i dodatne oznake. Tako P označava potpuni odbitak od porezne osnovice, dakle onaj kojim se odbijaju od porezne osnovice svi relevantni troškovi/izdaci poreznog obveznika koji su predmet olakšice; potpuni porezni kredit, naravno, nije moguć, jer bi time porezni sustav u cijelosti nadoknađivao dotične izdatke poreznom obvezniku. Porezni se kredit stoga u pravilu odobrava kao djelomični (D) tj. kao dio relevantnih troškova. Ovakvo djelomično odobravanje je vrlo često i kod odbitka od osnovice, iako DO (djelomični odbitak od osnovice) za razliku od DK (djelomičnog poreznog kredita) već znači određeno ograničavanje odbitka (od osnovice), posebice ako je prije bio odobren u punom iznosu tj. kao PO. Često se (s obzirom na fiskalne aspekte puno preciznije) ograničavanje provodi tako da se odredi fiksni (F) odbitak od porezne osnovice (FO) odnosno fiksni kredit (FK). Takvi su fiksni odbici odnosno krediti uobičajeni kod standardnih poreznih olakšica odnosno prije svega izuzeća za

članove obitelji, a javljaju se i kod nestandardnih olakšica posebno kada se želi paušalizirati neka takva olakšica, a ne vezati je uz konkretne troškove. Vidljivo je da se ovdje već radi o graničnom slučaju.

S obzirom da je već istaknuto da su porezni krediti u pravilu djelomični (DK) i da to znači da se kredit odobrava kao dio troškova, eksplicitno navođenje postotka (%) označava situaciju kada se kredit ne odobrava kao postotak konkretnog izdatka (koji je predmet olakšice), već kao postotak dohotka poreznog obveznika. U situaciji kada je porezni kredit (odbitak od poreza tj. porezne obveze) veći od samog iznosa poreza, razlika se u pravilu gubi tj. ne isplaćuje se poreznom obvezniku kao negativan porez. Izraz „non wastable“ označava suprotnu – rjeđu situaciju, tj. takvu situaciju gdje se kredit ne gubit ako je veći od porezne obveze. To znači da se razlika isplaćuje poreznom obvezniku kao transfer tj. kao negativan porez.

Poznato je da se iz fiskalnih, ali i ostalih razloga, porezne olakšice često ograničavaju. Gornja granica olakšica (G) može biti u apsolutnom iznosu, što znači da se iznad tog apsolutnog iznosa olakšica ne priznaje. Gornja granica može biti povezana i s visinom dohotka (VD) i to na način da je određena ne u apsolutnom iznosu, već kao postotak dohotka. Isto tako i sam iznos olakšice može biti povezan s visinom dohotka. Već je prije napomenuto da eksplicitno navođenje postotka (%) znači da je olakšica iskazana kao postotak dohotka (a ne konkretnog izdatka). Navođenje oznake VD nakon same olakšice, a ne njene gornje granice znači takvu povezanost olakšice s visinom dohotka gdje s rastom dohotka olakšica pada (obrnuta proporcionalnost). Takva je povezanost prije svega uvjetovana socijalnim razlozima, te je u posljednje vrijeme vrlo česta (javlja se npr. i kod standardnih olakšica tj. osobnog odbitka kod flat tax-a). Slična navedenome je situacija gdje se olakšica postepeno ukida s rastom dohotka – tzv. „phasing out“ (p.u.).

Izvor: Blažić, Drezgić: Personal income tax non-standard reliefs in European Union member states, Croatia and countries of the region, Financial Theory and Practice, 1 (37), 2013.

Tablica 15b.3. Nestandardne olakšice u nekim EU-12 i državama regije 2006. – 2011.

	God.	Dobrov. dopr. za mir.osig.	Premije životnog osigur.	Zdravstveni troškovi	Donacije	Pasivne kamate	Ostalo
Albanija	2006.	-	-	-	-	-	-
	2011.	PO(G)	-	PO	-	PO za obrazovanje	-
Bugarska	2006.	PO (G,VD)	PO (G, VD)	PO (G,VD) za dobrovolj. zdr. osigur.	PO (G,VD)	-	PO (G) za dobrovoljno osig. od nezaposlenosti
	2011.	PO (G,VD)	PO (G, VD)	PO (G,VD) za dobrovolj. zdr. osigur.	PO (G,VD)	PO(G) za hipotekarne kte mladih obitelji	PO (G) za dobrovoljno osig. od nezaposlenosti
BiH (Fed.) (RS)	2011.	PO (G)	PO (G)	PO		PO hip.kte vlastiti dom	-
Hrvatska	2006.	<u>PO (G)</u>	<u>PO (G)</u>	<u>PO (G) i za dobr. zdravstveno osiguranje</u>	PO (G)	<u>PO (G) za hipotekarne kredite</u>	<u>PO (G) za gradnju/održavanje/kupnju stana, PO (G) za podstanare</u>
	2011.	-	-	-	PO (G)	-	-
Crna Gora	2011.	-	-	-	-	-	-
Češka	2006.	PO (G donja i G)	PO (G)	-	PO (G donja i G,VD)	PO (G) hip. kte za vlastiti dom	FO za studente
	2011.	PO (G donja i G)	PO (G)	-	PO (G donja i G,VD)	PO (G) hip. kte za vlastiti dom	FO za studente
Mađarska	2006.	<u>DK – od '06. transfer</u>	<u>DK (G) p.u. – od '06. transfer</u>	<u>DK (G) za dobrov. zdravstv.osig.– od '06. transfer</u>	<u>DK (G) p.u.</u>	Vidi desno	<u>DK (G) p.u. za obrazovanje (por. obv i djece) i kupnju kompjutera, DK (G) za otplate hipotek. kredita</u>
	2011.	Transfer umjesto DK	Transfer umjesto DK	Transfer umjesto DK	-	-	-
Makedonija	2006.	-	-	-	-	-	-
	2011.	-	-	-	-	-	-
Poljska	2006.	-	-	-	PO (G,VD), DK (G, VD)	<u>PO (G) hip.kte.</u>	PO (G) za troškove pristupa internetu
	2011.	-	-	-	PO (G,VD),	-	PO (G) za troškove pristupa internetu
Rumunjska	2006.	PO (G)	-	<u>PO (G) za zdr. doprin.</u>	-	-	<u>PO (G) za premije osiguranja vlastitog doma</u>
	2011.	PO (G)	-	-	-	-	P O za sindikalne članarine
Srb. i CG	2006.	-	-	-	-	-	-
Srbija	2011.	-	-	-	-	-	-
Slovačka	2006.	<u>PO (G)</u>	-	-	-	-	<u>PO (G) za dugoročnu štednju</u>
	2011.	-	-	-	-	-	-
Slovenija	2006.	-	-	<u>PO (G,VD)</u>	<u>PO (G, VD)</u>		<u>PO (G, VD) za investicije u dugoročne vrijednosne papire i dionice, za kupnju i održavanje stana, za održavanje spomenika kulture, kupnju umjetnina,</u>

							<i>školarine i knjige</i>
	2011.	DO (G, VDiG)	-	-	-	-	FO za studente

Legenda: ista kao kod prethodne tablice

Izvor: (tablice i kasnijeg teksta) Blažić, Drezgić: Personal income tax non-standard reliefs in European Union member states, Croatia and countries of the region, *Financial Theory and Practice*, 1 (37), 2013.

Usporedna analiza nestandardnih olakšica u EU-15 (2006.-2011.)

U prvoj tablici prikazana je usporedba sadašnjeg stanja (2011. godina) i stanja s kraja 2006. godine nestandardnih olakšica za razvijene države – EU-15. Istaknute su i sve promjene – ukinute olakšice su podcrtane i ispisane kosim slovima, podebljanim su slovima istaknute nove olakšice, te osjenčane modificirane olakšice (unutar kojih su ponovo podebljano označeni njihovi novi elementi).

Uvidom u sadašnje stanje (2011.) očito je da razvijeni porezni sustavi i dalje koriste široku paletu nestandardnih olakšica. Gotovo sve države odobravaju olakšicu za dobrovoljne doprinose (premije) za mirovinsko osiguranje, dok ih puno manji broj odobrava olakšicu za premije životnog osiguranja. Nema države koja ne odobrava barem jednu od ovih olakšica. Kad se odobravaju obje, tehnika je ista (s izuzetkom Italije). U pravilu se odobravaju kao odbitak od osnovice, što je logično (s obzirom na analogiju dobrovoljnih mirovinskih doprinosa s obveznicama, te sličnost životnog osiguranja s prvima). Samo Belgija, djelomično Italija i Portugal, koji je u potpunosti prešao na tehniku poreznog kredita, odobravaju ove dvije olakšice kao porezni kredit. Ove su olakšice gotovo u pravilu ograničene gornjom granicom kako bi se spriječio fiskalni odljev i ublažili njihovi negativni učinci na vertikalnu pravednost.

Većina država ima i olakšicu za zdravstvene troškove. Za nju je karakteristična mogućnost postojanja donje granice, koja se ili eksplicitno navodi ili se uzima u obzir tako da se daje samo za visoke troškove ovog tipa). Neke je zemlje (Grčka, Italija i Portugal) daju kao porezni kredit, što nije skladu s njenim subjektivnim neto načelom, ali odražava njen socijalni karakter. Iako teorija ističe mogućnost supstitucije ove olakšice s olakšicom za dobrovoljno zdravstveno osiguranje, neke zemlje koje odobravaju jednu, odobravaju i drugu olakšicu.

Puno država ima olakšicu za troškove putovanja na posao. Samo odobravanje ove olakšice ili njena visina često ovise o dužini puta. Francuska umjesto nje odobrava olakšicu za troškove preseljenja, dok Švedska i Njemačka odobravaju obje olakšice. U pravilu su ove olakšice odbitak od osnovice, što je i logično s obzirom da se radi o objektivnom neto načelu, tj. trošku stjecanja dohotka.

Velika većina zemalja odobrava i olakšicu za dobrotvorna davanja, za koju bi se istinski moglo reći da je najopravdanija (vidi šesto poglavlje). Većina zemalja je očito prihvatila da je ova olakšica efikasnija ako se odobrava kao odbitak od osnovice. Portugal je, naravno, odobrava kao porezni kredit, ali i Španjolska i Francuska.

Olakšicu za pasivne kamate imaju sve zemlje, što se može djelomično objasniti njenim već isticanim objektivnim neto načelom. Većina je zemalja daje kao odbitak od osnovice, no čak petero njih za hipotekarne kamate odobrava porezni kredit, što nije usklađeno s objektivnim neto načelom. Navedeno ukazuje na socijalne ciljeve olakšice za hipotekarne kamate, koja je i najčešća od ovih olakšica, posebno ukoliko se olakšica reducira na samo neke kamate.

Od ostalih olakšica treba istaknuti olakšicu za troškove obrazovanja, te olakšice vezane uz konkretne izdatke u vezi radnog odnosa (nesamostalnog rada), te olakšice (u pravilu kao odbitke od osnovice) za različite pojedine oblike štednje odnosno investiranja.¹

Analiza **promjena** nestandardnih olakšica poreza na dohodak u razdoblju 2006.-2011. trebala bi odražavati i (nedavno ponovo aktualizirane) zahtjeve za širenjem porezne osnovice (ukinuće/ograničenje olakšica). No, usporedbom 2006. i 2011. godine vidljivo je da nikako nije došlo do značajnijeg trenda širenja porezne osnovice temeljem značajnijeg ukidanja nestandardnih olakšica. Štoviše, broj novouvedenih olakšica premašuje onaj ukinutih (naravno to ne implicira istosmjerne kvantitativne pokazatelje, koji nisu obuhvaćeni ovom analizom, a na koje je ukazivano u drugom poglavlju). Izrečene ograde u trećem poglavlju ukazuju možda na još uvijek veći utjecaj trendova s početka krize (suženje osnovice kroz nestandardne olakšice), ali i ipak nedovoljno snažne trendove s kraja krize (širenje osnovice). Modifikacije u olakšicama (osjenčana područja) ukazuju na njihovo ograničavanje (širenje osnovice), što se vidi npr. u uvođenju gornje granice olakšice ili fiksnog odbitka umjesto (dijela) stvarnog, no ima i modifikacija u suprotnome smjeru. Modifikacije nisu izrazito brojne, niti sve usmjerene u pravcu širenja osnovice, što je opet u skladu s pregledom trendova u drugom poglavlju.

Ipak je i ova je ograničena analiza dokazala već poznatu činjenicu - da je jednom uvedene olakšice teško ukinuti², bez obzira na već iznesene kritike, čak i pod rastućim pritiskom fiskalne konsolidacije uslijed ekonomske i financijske krize.

Usporedna analiza nestandardnih olakšicama u nekim državama EU-12 i državama regije (2006.-2011.)

Puno je lakše usporedno analizirati nestandardne olakšice EU-12 (bez baltičkih zemalja, Malte i Cipra) i država regije (druga tablica) iz jednostavnog razloga što je sustav ovih olakšica standardno nerazvijen u ovim zemljama, posebno onima naše regije. Navedeno je rezultat nerazvijenosti samog sustava poreza na dohodak u tim zemljama. Bivše socijalističke države nisu imale sintetički porez na dohodak, već

---

¹ Ovakve olakšice imaju svojevrsnu analogiju s neoporezivanjem pojedinih dohodaka od kapitala, koje je isključeno iz analize.

² Političke se prepreke često navode kao glavna prepreka ukidanju poreznih olakšica. Radi se o interesnim skupinama odnosno korisnicima olakšica koje pružaju žestok otpor njihovom ukidanju.

uglavnom cedulačno oporezivanje pojedinih dohodovnih oblika, koje je implicitno isključivalo odnosno značajno ograničavalo nestandardne olakšice.³ Neke su takvo oporezivanje zadržale i do nedavno (npr. Bosna i Hercegovina do 2008), dok neke zemlje klasični sintetički dohodak još uvijek primjenjuju samo za visoke dohotke (npr. Srbija - iznad trostruke prosječne plaće).

Već i letimičan pogled pokazuje puno slabiju zastupljenost olakšica u ovoj skupini država u odnosu na prethodnu. Vidljivo je da su Crna Gora, Kosovo, Makedonija, Srbija, Slovačka, a nedavno i Mađarska, te naravno Hrvatska (s izuzetkom donacija) danas (prema podacima za 2011. godinu) u potpunosti prihvatile stavove o neefikasnosti i nepravednosti poreznih olakšica. Pitanje je, je li nepostojanje nestandardnih olakšica rezultat tradicionalno nerazvijenih poreznih (i ekonomskih sustava) ovih zemalja, na što jednim dijelom upućuju i podaci za 2006. godinu tablice 3 ili, pak, dosljednijeg (za razliku od razvijenih zemalja) prihvaćanja suvremenih zahtjeva porezne politike. Očito je da su oba faktora igrala značajnu ulogu, s obzirom da su bila komplementarna. U svezi potonjega odmah se može povući poveznica s uvođenjem *flat taxa* u ovim zemljama (za razliku od EU-15), za koji je poznato da modelski isključuje nestandardne olakšice (iako u vezi navedenoga itekako ima odstupanja u praksi). U tom su kontekstu navedene zemlje koje nemaju nestandardne olakšice (osim Hrvatske i Slovenije) i zemlje *flat taxa* (Srbija je, doduše, 2003. uvela, no 2007. napustila *flat tax*). Od navedenog uzorka odstupa Albanija koja je unatoč uvođenju *flat taxa* ipak uvela i neke od ovih olakšica. Hrvatska i Slovenija su ukinule ove olakšice, iako nisu uvele *flat tax*.

Analizirajući preostale zemlje koje odobravaju nestandardne olakšice u usporedbi s EU-15 čini se da je najviše porezno diskriminiran dohodak od nesamostalnog rada, jer niti jedna zemlja ne odobrava olakšicu za troškove putovanja na posao, niti olakšicu za stvarne konkretne troškove ovog dohotka. No, ipak treba naglasiti napredak u vezi paušalne olakšice za dohodak od rada (koja ovim istraživanjem nije obuhvaćena jer se smatra standardnom olakšicom).⁴

Slično kao i kod EU-15, u pravilu se odobrava olakšica za dobrovoljne doprinose odnosno premije mirovinskog osiguranja, a nešto rjeđe životnoga. Gotovo sve države odobravaju olakšicu za donacije, dok ih nešto manje odobrava olakšicu za zdravstvene troškove⁵. Oko polovica ovih zemalja koje odobravaju olakšice daju i olakšicu za pasivne kamate, od kojih se ističu hipotekarne. Neodobravanje ove olakšice za ostale oblike investicija je logično, s obzirom na to da se dohoci od kapitala velikim dijelom ne oporezuju. Od ostalih olakšica treba istaknuti olakšice za studente.

Sve države koriste odbitak od osnovice i u pravilu limitiraju nestandardne olakšice, prije svega iz fiskalnih, ali i iz razloga vertikalne pravednosti

³ Bivše oporezivanje UPG-a (Ukupni prihod građana) u bivšoj Jugoslaviji samo se uvjetno može smatrati iznimkom u vezi navedenog, jer se ovakvo sintetičko oporezivanje koje je uključivalo i nestandardne olakšice odnosilo samo na izrazito visoke dohotke (više od prosječne trostruke plaće). Sličan sustav ima sada Srbija.

⁴ Porezno priznati paušalni troškovi odnosno olakšice za dohodak od nesamostalnog rada za navedene zemlje nisu postojale 2006. godine. U međuvremenu su ih uvele i danas (2011.) ih imaju Mađarska, Poljska i Rumunjska, dok Slovačka odobrava odbitak osnovne osobne olakšice samo za dohodak od nesamostalnog rada i samostalne djelatnosti, kao i porezni kredit za djecu samo za dohotke od rada iznad određenog iznosa. Češka 2015. namjerava uvesti porezni kredit za dohodak od nesamostalnog rada.

⁵ Zanimljivo je da je Mađarska, koja je u potpunosti ukinula sve nestandardne porezne olakšice, ipak gotovinskim transferima supstituirala olakšice koje se tiču dobrovoljnih doprinosa/premija mirovinskog, životnog i zdravstvenog osiguranja i koje su se davale kao djelomični porezni kredit, što ukazuje na njihovo samo formalno ukinuće.

Usporedbom podataka za 2006. i 2011. godinu vidljivo je da, za razliku od situacije u EU-15, ovdje broj ukinutih olakšica daleko premašuje one novouvedene. Jedino su Albanija, koja je prethodno imala potpuno nerazvijen sustav olakšica poreza na dohodak, i Bugarska išle u suprotnome smjeru na način da je prva uvela nove olakšice, a druga zadržala sve stare i uvela još jednu novu. Ostale su zemlje, na čelu s Hrvatskom, većinom ukidale olakšice (kod Mađarske je to djelomice kompenzirano sustavom transfera koji su zamijenili porezni kredit). Tako je danas broj zemalja koje nemaju nestandardne olakšice veći nego 2006. godine kada se to odnosilo samo na Srbiju i Crnu Goru, te Albaniju i Makedoniju. Navedeno se može velikim dijelom (iako ne u potpunosti) objasniti već spomenutim uvođenjem *flat taxa* u ove zemlje. Nadalje, očito su ove zemlje ne samo odlučile dosljednije slijediti suvremene preporuke porezne politike, već su u njima otpori interesnih skupina korisnika olakšica očito slabiji, odnosno porezna politika ima više manevarskog prostora. Ostaje otvoreno pitanje jesu li olakšice ukinute temeljem detaljnijih konkretnih provedenih analiza troškova i efekata pojedinih olakšica - njihove efikasnosti, te pravednosti ili su rezultat prije svega napora za fiskalnu konsolidaciju, praćenih i prihodno neutralizirajućim učincima sniženja stopa. No, očigledno je takva dilema izlišna odnosno nebitna

Tablica 16a.4: Sustavi poreza na dobit EU15 (2015)

Sustavi poreza na dobit u EU15: 2015

KLASIČNI SUSTAV:		SUSTAV IMPUTACIJE:	
Irska (Švedska, Nizozemska, Španjolska) ³ (Austrija, Belgija, Njemačka, Italija) ⁴		Ujedinjeno Kraljevstvo (djelomična) + (vidi i pod A)	
CEDULARNI SUSTAVI:			
A) Posebna (snižena) stopa (%)		B1) Izuzeće dividendi (u %)	
Zemlja	Stopa	Zemlja	Izuzeće
Austrija	25% ⁴ (0% za novoizdane dionice rezidentnih kompanija stečene prije 1. 2011.)	Finska	Za kotirane kompanije: 15% Za nekotirane kompanije: 75% uz limit ¹
Belgija	25% ⁴	Francuska	40% (+15,5% socijalnih poreza)
Danska	< 49.900 - 27%, > 49.900 - 42%	Njemačka	40% za dohodak od dionica unutar dohotka od samostalne djelatnosti
Grčka	10%	Italija	50,28% – za značajnije dioničare (udjele) ² , vidi i pod A)
Italija	20% za male dioničare ⁴ , vidi i B) ²	Luksemburg	50%, 1.500 EUR izuzeće za dohotke od kapitala od pokretnina (div., kte)
Njemačka	25% ⁴ + prirez solidarnosti = 26.38%; izuzeće do 801 EUR za dividende, kamate i kapitalne dobitke od dionica	Portugal	50% (opcija: vidi i pod A)
Nizozemska	30% - u biti klasični sustav ³ (25% za znatne udjele); izuzeće: 3.000 EUR za dohodak od kapitala	B2) Izuzeće dividendi (u apsolutnim iznosima ili ovisno o visini ukupnog dohotka) – vidi i pod A)	
Portugal	28% (opcija: vidi i pod B)	Francuska	Za ukupne god.dohotke<50.000 EUR
Španjolska	21, 25 i 27% - gotovo klasični sustav ³ (1.500 EUR dividendi izuzeto)	Njemačka, Luksemburg Nizozemska	Izuzeće za cijeli dohodak od kapitala (vidi pod A)
Švedska	30% - u biti klasični sustav ³	Španjolska	1.500 EUR
Ujedinjeno Kraljevstvo	10% (32,5 % za više dohotke i 37,5% za najviše) + vidi i pod Imputacija		

Izvor: IBFD, 2015 (obradila autorica)

Napomene: Lokalni porezi nisu uključeni

¹ **Finska:** 15% (30% prije 2014) dividend *kotiranih* kompanija je izuzeto, dok je preostalih 85% (70% prije 2014) oporezovano kao dioničarev dohodak od kapitala (po stopi od 30% za dohodak od kapitala do 40.000 EUR i 32% na iznos iznad toga). Za dividende *nekotiranih kompanija* 25% dividendi je oporezovano kao dohodak od kapitala ukoliko iznos dividendi ne prelazi 8% matematičke vrijednosti dionica (utvrđene prema “Zakonu o vrednovanju”). Preostalih 75% je u potpunosti izuzeto do 150.000 EUR (60.000 prije 2014) po dioničaru godišnje. Ukoliko dividende prelaze 150.000 EUR, 15% takvih dividendi je izuzeto, a preostalih 85% oporezovano kao dioničarev dohodak od kapitala (tj. po stopi od 30% do 40.000 EUR (50.000 u 2013) i 32% na iznos iznad toga). Ukoliko dividenda prelazi 8% limita zarade, 25% bilo kojih primitaka od dividende koji prelaze taj limit je izuzeto, dok je preostali iznos oporezovan po stopi od 75% kao dioničarev dohodak od rada (po progresivnim stopama). Kao izuzetak od navedenih pravila, dividende isplaćene od strane nekotiranih kompanija od 1. siječnja 2010. oporezovane su kao dohodak od rada primatelja fizičke osobe ako su isplaćene temeljem rezultata rada primatelja ili osobe unutar (njegovog područja interesa” (npr. holding kompanije).

² **Italy:** Dividende dioničara fizičkih osoba koje predstavljaju direktnu (izravnu) investiciju (direktne dividende) su izuzete u iznosu od 50,28%; preostalih 49,72% dividendi je oporezivo porezom na dohodak. Fizičke osobe koje nemaju značajan udio imaju isto pravo na ovo djelomično izuzeće ako imaju više od 2% glasačkih prava ili 5% kapitala kompanija izlistanih na burzi ili više od 20% glasačkih prava ili 25% kapitala ostalih kompanija (značajan udio). Portfolio dividende raspodijeljene domaćim dioničarima oporezive su s 20% konačnog poreza po odbitku (koji se primjenjuje i na kamate i povezane kapitalne dobitke).

³S obzirom da **Nizozemska i Švedska** oporezuju (gotovo) sve dohotke od kapitala po istoj stopi (30%) kao rezultat dualnog poreza na dohodak (i dobit) u Švedskoj i gotovo dualnog u Nizozemskoj njihovi sustavi su u stvari klasični sustavi (ne uzimajući u obzir posebnu nižu stopu poreza na dividende, kamate i kapitalne dobitke od od značajnih udjela u Nizozemskoj od 25%), te se stoga mogu i tako klasificirati. Nizozemska ima još jednu specifičnu karakteristu – oporezivanja dohotka od imovine i kapitala temeljem pretpostavljene zarade na imovinu (4%). **Španjolska** primjenjuje posebne progresivne stope na većinu dohotka od kapitala (dohodak od štednje) uključivo i dividende. Ove stope su niže od progresivnih stopa za druge dohotke.

⁴**Austrija, Belgija i Njemačka** primjenjuju polu dualni sustav poreza na dohodak (i dobit) oporezujući sve dividende i kamate (i povezane kapitalne dobitke u Austriji i Njemačkoj i autorske naknade u Belgiji) konačnim porezom po odbitku (posebna stopa) od 25%. **Italija** primjenjuje konačni porez po odbitku od 20% za dividende, kamate (kao i povezane kapitalne dobitke) – vidi pod A, osim u slučajevima kada primjenjuje djelomično izuzeće dividend – vidi pod B).

Tablica 16b.4. : Sustavi poreza na dobit u EU13 – 2015.

POSEBNA POREZNA STOPA:		IZUZEĆE:	
Bugarska	5%	Estonija ²	100%
Cipar ¹	17% (prije 20%, 17, 15%)	Slovačka	100% ¹
Češka	15% – flat tax – <i>u biti klasični sustav</i>		
Mađarska	16% (prije 25) – sada flat tax – u biti klasični sustav		
Latvija	10% (od 2010; prije:100% izuz.) - to stopa i na kte		
Litva	15%(prije 20) - flat tax - u biti klasični s.		
Poljska	19% - to stopa i na kte		
Rumunjska	16% - flat tax – <i>u biti klasični sustav</i>		
Slovenija Hrvatska	25% (20% prije 2013)–to stopa i na kte 12% - uz izuzeće12.000 kn		

SUSTAV IMPUTACIJE: Malta (potpuna)

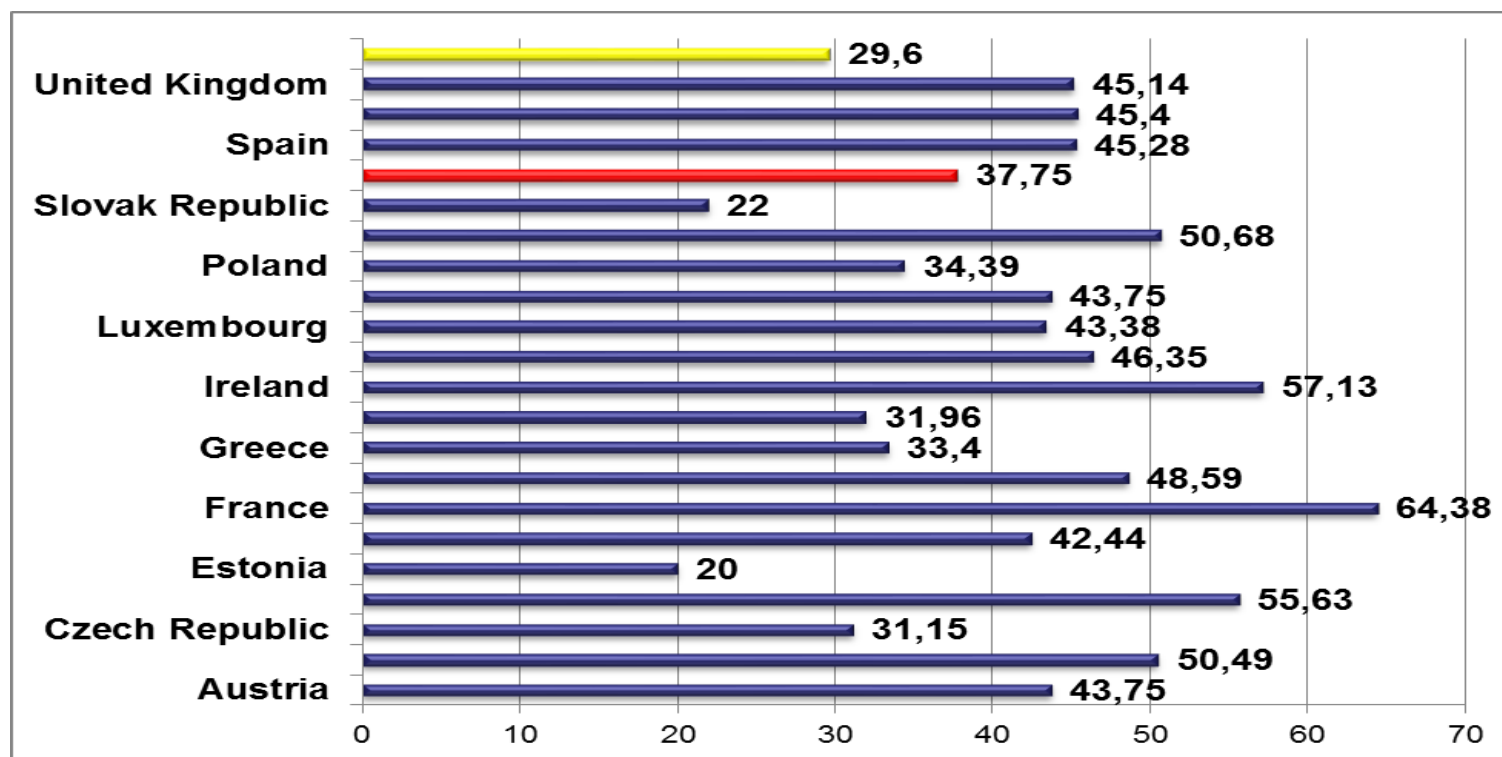
Izvor: IBFD: studeni 2013.

¹Cipar: Nema poreza na dohodak na dividende i kamate
- ali tzv. “doprinos za obranu”

²Estonija: Dividende potpuno izuzete na razini dioničara, ali porez na dobit na razini poduzeća?

Zadržana dobit potpuno izuzeta od poreza na razini poduzeća ⇒
 porezom na dobit oporezuje se samo
 raspoređena dobit ⇒
 ⇒ tzv. «distribucijski porez»
 po stopi od 20/80 (cca. 25%) na neto iznos raspoređene dobiti
 (20% na bruto iznos (raspodijeljena dobit + distribucijski porez) raspoređene dobiti

Graf: Overall tax rate on dividends in some EU member states (2015.)

Izvor: OECD, 2015(obradila autorica)

Tablica 17.4: Stope poreza na dobit u EU 15 2014 (u %)

Austrija	25
Belgija	33 (+3% prireza) $\Rightarrow \Sigma$ 33,99 ZAŠTITNA KAMATA ; 24,25%, 31%, 34,5% za MSP
Danska	24,5 (prije 2014. 25 %, prije 2007. 28%)
Finska	20 (prije 2014. 24,5, prije 2012. 26%, prije 2005. 29%)
Francuska	33,33 (+3,3% prireza za velika pod. ¹) $\Rightarrow \Sigma$ 34,43 ; razni dodatni porezi nisu uključeni ¹
Grčka	26 (prije 2014. 20, prije 2011. 24%)
Irska	12,5 (dohodak iz inozemstva 25%, različite stope za specifične oblike dohotka)
Italija	27,5 (prije '08.33) –od 2011. 38% za velika poduzeća (prihod >3, dobit >0,3 mil. EUR) (regionalni poduzetnički porez na neto vrijednost proizvodnje 3,5% nije uključen)
Luksemb.	21 ² (prije 2009. 22) (+7% prireza solidarnosti (zapošlj.) (prije 2013. 5%)) $\Rightarrow \Sigma$ 22,47 + lokalni poduzetnički porez (temeljna stopa 3 x koef.) $\Rightarrow \sim \Sigma$ 29,22 (Grad Luksem.)
Nizozem.	20 (- 200.000 EUR), 25 % (>) (prije 25,5%)
Njemačka	15 (prije 2008. 25) (+5,5% prireza) $\Rightarrow \Sigma$ 15,83 + lokalni poduzetnički porez (temeljna stopa 3,5 uvećana za multiplikator) $\Rightarrow \Sigma$ 30,2
Portugal	23 (prije 2014. 25), <i>snižena stopa 17% na <15.000</i> + prirez 3%(>1,5mil.EUR), 5%(>7,5mil.EUR) i od 2014. 7% (>35mil.EUR) + moguć lokalni prirez max. 1,5% (cca pola lokalnih jedinica) $\Rightarrow \Sigma$ 31,5
Španjolska	30 ³ (2007. 32,5 i ranije 35) (u izračun nije uključen lokalni poduzetnički porez)
Švedska	22 (prije 2013: 26,3; prije 2009. 28)
Velika Brit.	21 (23 2014., 24 2012., 26 2011., prije 2011 28, još prije 30)–za MSP(<300.00020%)

Izvor: IBFD, 2014, studeni (obradila autorica)

1) Francuska

3,3% prireza odnosi se na **velika poduzeća** (ph > 7.630.000 EUR) i računa se samo na dio poreza na dobit koji prelazi 763.000 EUR

mala poduzeća (prihod < 7.630.000 EUR):

snižena stopa 15% za prvih EUR 38.120 dobiti, a normalna stopa na ostatak

2012-2016 – dodatni prirez 5% (u 2014. povećan na 10,7%) na bruto poreznu obvezu (prije poreznih kredita) za jako velika poduzeća (ph > 250 mil EUR)

→ ukupna stopa 38%

3% doprinosa na isplaćene dividende (osim za vlastite dionice i dionice unutar grupe)

dodatni porezi: prirez solidarnosti (na ukupni prihod), kao i lokalni porez (na procijenjenu vrijednost nekretnina i dodanu vrijednost)

2) Luksemburg

mala poduzeća (dobit < 15.000 EUR): **snižena stopa 20%** na dobit do 15.000 EUR

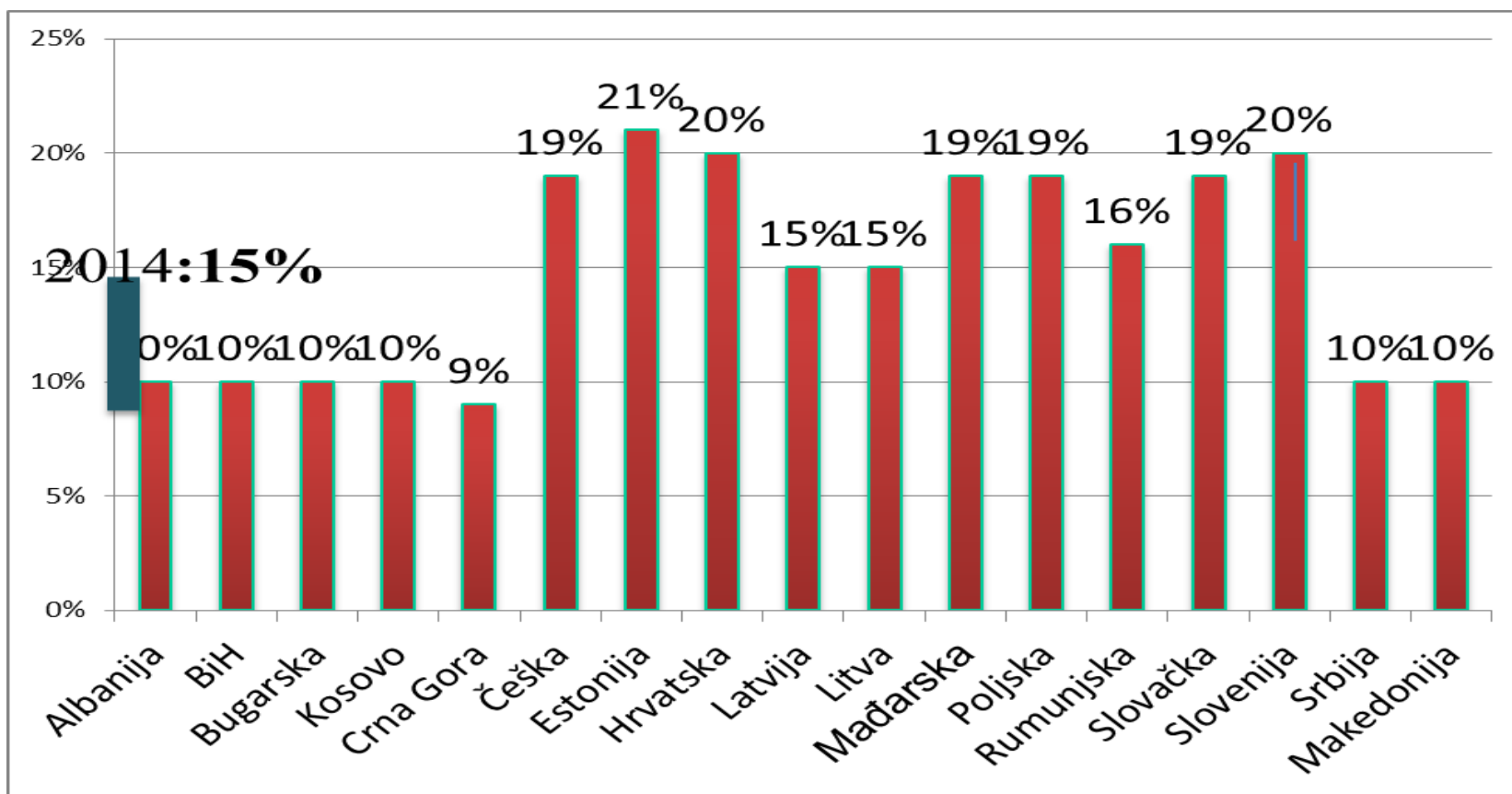
3) Španjolska

mala poduzeća:

prihod < 10 mil. EUR: **snižena stopa 25%** - 300.000 EUR; > 30%

ph < 1 mil, < 25 zaposlenih: još niže stope: 20 + 25%: 2009-2014

Grafikon 6.4. Stope poreza na dobit u novim čl. EU-a i državama regije 2012/13/14

- **Estonija i Makedonija i Hrvatska:**
distribucijski porez (samo na raspoređenu dobit)
- Mak. ne oporezuje i dobit raspoređenu domaćim poduzećima
- Estonija će od 2015. imati 20%
- **Mađarska – progresivni porez na dobit:**
snižena stopa od 10% za mala poduzeća odnosno dio dobiti koji ne prelazi 500 mil. HUF

(stopa 19% se primjenjuje samo na višak)

+ lokalni porez na prihod izvoznika, za “inovacije”

+ pojednostavljeno oporezivanje za male poduzetnike - 37% na prihod (umjesto poreza na dobit, PDV-a i poreza na automobile)

- opcija za **mala/mikro poduzeća**: oporezivanje ukupnog ph: **Latvija – 9%, Rumunjska – 3% (obavezno), BiH: RS - 2%, Makedonija - 1%, Kosovo** - po različitim % s obzirom na djelatnosti

Tablica 18.1: Porezni poticaji investicijama u državama regije u 2009. godini

Država	Porezni praznici, snižena stopa poreza na dobit i izuzeća	Ubrzana amortizacija ¹	Prijenos gubitka (unaprijed)	Odbitak od osnovice (O) ² , Porezni kredit (K) ²	Porez po odbitku na direktne dividende za inozemstvo: % Unilateralno/ Bilateralno (ako<)
Albanija		Moguć jednokratni otpis za svu imovinu osim zgrada, postrojenja i nematerijalne imovine (imaju L-metodu) ukoliko je vrijednost «poola» ispod određenog gornjeg limita	3 godine		10/ uglavnom 5
Bugarska	Od 2009. novi porezni praznik: 5g izuzeće: polj. prerađivačke i proizvodne ind., high-tech ind. i izgradnja infrastrukture (min. ulaganja; državna fiskalna potpora)) Komercijalne brodarske tvrtke: « <i>tonnage tax</i> »: porez se razrezuje na neto tonažu plovila (umjesto poreza na dobit). Investicijski fondovi i mirovinski fondovi izuzeti.	Veće stope za industrijske strojeve i opreme koji čine dio inicijalne investicije	5 godina	Regionalni: K (100% poreza) za proizvodna poduzeća u općinama s visokom nezaposlenošću; por. ušteda mora se reinvestirati + G Poljoprivreda: K (60% poreza); por. ušteda mora se reinvestirati	5/O za EU
BiH	FBiH: 5g: izuzeće (min. ulaganja) Izvoznici: ako su ostvarili preko 30% prihoda izvozom: izuzeće RS: MSP 2%	FBiH: 50% veće stope za stalnu imovinu za sprečavanje zagađivanja i školovanje i obuku kadrova RS: za strojeve i opremu :3g: 1.g:40% IT: jednokratni otpis	5 godina		FBiH: 5/ RS: nema poreza po odbitku

Hrvatska (i '09)	10 godina (potpuno izuzeće ili snižena stopa (10%, 7%, 3%), ovisno o veličini investicije (min. 300.000EUR) i broju zaposlenika Regionalni (uvjet: min. 5 zaposlenih, 50% ih ima prebivalište): Grad Vukovar: izuzeće (0%): postepeno ukidanje (do 2016); polj i rib. do ulaska u EU 0% Područja posebne državne skrbi: 1. skupina – izuzeće, 2. sk. – 25% normalne stope (5%), 3. sk. – 75% normalne stope (15%) – postepeno ukidanje; polj. i rib. do ulaska u EU Brdsko-planinska područja : do 2010:75% stope poreza na dobit (15%); polj. i ribarstvo do ulaska u EU Slobodne zone: 50% dobiti se ne oporezuje; za investicije iznad 1 mil. HRK izuzeće 5 g – postepeno ukidanje, Vukovar: blaže postepeno ukidanje	Službene L-stope mogu se udvostručiti	5 godina	O : istraž. i razvoj (100,125 i 150%) O: obrazovanje i izobrazbu (investicija u ljudski kapital)	Nema poreza po odbitku
Makedonija	10 g. za slobodne carinske zone Mikropoduzeća (dobit <50.000EUR): porez = 1% lanjskog «ukupnog dohotka»	Da, ali potrebno prethodno odobrenje poreznih vlasti ako ukupna amortizacija prelazi više od 10% L amortizacije	Samo za raspodijeljen u dobit		10% / moguće 5, ponekad 0

Država	Porezni praznici, snižena stopa poreza na dobit i izuzeća	Ubrzana amortizacija ¹	Prijenos gubitka (unaprijed)	Odbitak od osnovice (O) ² , Porezni kredit (K) ²	Porez po odbitku na direktne dividende za inozemstvo(%): Unilateralno/ Bilateralno(ako<)
Rumunjska	Za mala poduzeća opcija stope od 2,5% na ukupni promet (3% od 2009).	Primjenom koeficijenta između 1.5 i 2.5 na L-stope Tehnološka oprema i patentni do 50% u 1.godini Investicije iznad 1 mil. USD koje potiču ekonomski razvoj i kreiranje novih radnih mjesta (max 3 g za otpis) Jednokratni otpis za investicije za sprečavanje nezgoda na radu ili izgradnju zdravstvenih jedinica	5 godina	.	16/ uglavnom 10, ali i 15 ili 5
Srbija	10 g. (počevši od 1.g. kad je dobit ostvarena), zahtijeva se min. iznos investicije i dodatni broj zaposlenih; udio poreznog izuzeća je odnos između investicije u fiksnu imovinu i ukupne fiksne imovine (prije i nakon investicije) 5g: moguće u slučaju aktivnosti podložnih koncesijama 2g: poduzeća koja stječu dobit iz novoosnovane podružnice u nerazvijenom području imaju K jednak udjelu dobiti podružnice u ukupnoj dobiti	OS (osim za nekretnine – L) Stope se povećavaju se do 25% za imovinu korištenu za zaštitu okoliša, znanstvena istraživanja i obrazovanje, kao i kompjutersku opremu.	10 godina	K: 20% (40% za mala pod.) za fiksnu imovinu (osim automobila, namještaja i umjetničkih djela). K ne može prijeći 50% porezne obveze (70% za mala pod.). Višak se može prenijeti unaprijed 10 g.; 3g nije dozvoljena prodaja. K: 80% za poljoprivredu, ribarstvo, tekstilnu industriju, metalnu industriju, proizvodnju strojeva, opreme za komunikaciju, medicinske opreme, vozila, za kinematografiju i recikliranje: bez ograničenja u pogledu porezne obveze	20/ uglavnom 5, ali i 10 i 15
Crna Gora	3 g.: nova proizvodna poduzeća u nerazvijenim područjima 3g: poduzeća koja stječu dobit iz novoosnovane podružnice u nerazvijenom području imaju K jednak udjelu dobiti podružnice u ukupnoj dobiti	OS (osim za nekretnine – L)	5 godina	U okviru poreznog praznika (vidi 1. stupac)	9/ uglavnom 5,

¹L – linearna amortizacija (“straight line”), OS – opadajući saldo (“declining balance”) – svojevrsna degresivna amortizacija

²Postoci (uglavnom u zagradama) koji se odnose na odbitke (od osnovice) – O i porezne kredite – K (odbici od porezne obveze) označavaju postotak vrijednosti investicija za koji se daje O ili K; ako se O ili K odnose na dobit ili porez (a ne vrijednost investicije) to je eksplicitno navedeno; G-postojanje gornje granice (limita) za olakšicu

Tablica 19.1: Porezni poticaji investicijama u državama srednje i istočne Europe – novim članicama EU-a u 2009. godini

Država	Porezni praznici, snižena stopa poreza na dobit i izuzeća	Ubrzana amortizacija¹	Prijenos gubitka (unaprijed)	Odbitak od osnovice (O)², porezni kredit (K)²	Porez po Odbitku na na direktne dividende u za inozemstvo(%): Unilateralno/ Bilateral. (ako<)
Češka	5g: za nova poduzeća potpuno izuzeće, za postojeća izuzet porast poreza u odnosu na viši porez u zadnje 2 g; uvjeti za oboje: min. iznos investicije, inv. u prerađivačku industriju, 40% inv. u strojeve, investicija ekološki prihvatljiva Stopa od 5% za investicijske i mirovinske fondove	Amortizacija l.g.: umnožak nabavne vrijednosti i utvrđenog koeficijenta; za ostale godine: udvostručena rezidualna vrijednost podijeljeno s utvrđenim koeficijentom minus broj već otpisanih godina (u biti OS)	5 godina ³	O (100%) za troškove istraživanja i razvoja; neiskorišteni O se prenosi 3g. unaprijed	15/0 za EU /10 i 5
Mađarska	Progresija: stopa od 10% na dobit do određenog iznosa, 16% na ostatak ukoliko se ne koriste nikakvi drugi poticaji, ima barem jednog zaposlenika i plaćaju se doprinosi koji po zaposleniku prelaze 1,5 doprinosa na minimalnu plaću	Više stope (33% i 50%) za neke strojeve i opremu.	Neograničen ⁴	K : 10 g, razni uvjeti (iznos investicije, povećanje broja zaposlenih...), G Mala i srednja poduzeća: K 40% kamata na zajam za materijalnu imovinu (G), investicijske troškove za stavljanje poslovne imovine u upotrebu (G), kupnju patenta. Filmska proizvodnja: posebni KiO O (100%) za troškove istraživanja i razvoja (dvostruki za partnerstvo s istraž. institutom), G ; O 10% plaća korištenih za istraživanje i razvoj	Nema poreza po odbitku

Poljska	Specijalne ekonomske zone: porezna ušteda do max. 50% kvalificiranih rashoda (65% za mala i srednja poduzeća) – uvjet: min. iznos investicije, G Komercijalne brodarske tvrtke: “ <i>tonnage tax</i> ”: porez se razrezuje na neto tonažu plovila (umjesto poreza na dobit)	Za određene strojeve i opremu. Za mala i nova pod. – jednokratni otpis za neke oblike imovine, G OS za neke kategorije fiksne imovine	5 g.; u svakoj se godini može odbiti do 50% gubitka	Specijalne ekonomske zone: porezna ušteda do max. 50% kvalificiranih rashoda (65% za mala i srednja poduzeća) – uvjet: min. iznos investicije ;G	19/0 za EU/ 10 i 5, rjeđe 15
Država	Porezni praznici, snižena stopa poreza na dobit i izuzeća	Ubrzana amortizacija ¹	Prijenos gubitka (unaprijed)	Odbitak od osnovice (O) ² , porezni kredit (K) ²	Porez po Odbitku na na direktne dividende u za inozemstvo(%): Unilateralno/ Bilateral. (ako<)
Slovačka		Amortizacija 1.g.: umnožak nabavne vrijednosti i utvrđenog koeficijenta; za ostale godine: udvostručena rezidualna vrijednost podijeljeno s utvrđenim koeficijentom minus broj već otpisanih godina (u biti OS);	5 godina	K, 5 g. , specifični uvjeti za određene investicijske projekte	Nema poreza po po odbitku
Slovenija	10% za specijalne ekonomske zone, (Kopar) 0% za investicijske fondove, mirovinske fondove i osiguravajuća društva		Neograničen ³	O (30%) za inv. u opremu i nemater. imovinu; G; višak se prenosi 5 g unaprijed O (20%) za inv. u istraživanje i razvoj; višak se prenosi 5 g unaprijed Alternativa: Regionalna O za istraž. i razvoj (30-40%)	15/0 za EU /5 i 10

¹L – linearna amortizacija (“*straight line*”), OS – opadajući saldo (“*declining balance*”) – svojevrsna degresivna amortizacija

²Postoci (uglavnom u zgradama) koji se odnose na odbitke (od osnovice) – O i porezne kredite – K (odbici od porezne obveze) označavaju postotak vrijednosti investicija za koji se daje O ili K; ako se O ili K odnose na dobit (a ne vrijednost investicije), to je eksplicitno navedeno

³U slučaju znatne promjene u vlasništvu ili kontrole poduzeća (u pravilu iznad 25% kapitala ili glasačkih prava), gubici se mogu prenositi samo djelomično, ukoliko poduzeće ne udovolji «testu strukture dobiti». Prema tome, testu poduzeće može u potpunosti prenositi ukupan iznos gubitka prije promjene ukoliko dokaže da je barem 80% njene dobiti proizašlo iz istih aktivnosti kao i onih koje su uzrokovale gubitke. Dobit, koja je u njenom računovodstvu iskazana kao izvanredna dobit, ne uzima se u obzir u svrhu ovoga testa.

⁴Ne odnosi se na financijske institucije. Gubici nastali nakon treće godine poslovanja mogu se prenositi samo uz dozvolu poreznih vlasti ako je računovodstveni profit negativan i porezni obveznik nema ukupne prihode koji iznose barem 50% troškova ili ako je imao gubitak i u prethodne dvije godine. Dozvola se daje samo ukoliko porezni obveznik nije ostvario zahtijevani ukupni prihod zbog neizbježnih izvanjskih razloga ili je poduzeo sve neophodne mjere da spriječi ili smanji gubitak.

⁵Gubici se ne mogu prenositi kod konsolidiranog oporezivanja (grupa) i ukoliko se vlasništvo kapitala ili glasačka prava promijene za barem 25% za vrijeme tekuće godine.